

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж4 35/23
1.3.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судије Сање Агатоновић, председника већа и судија Весне Секулић и Данице Косовац, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Андреја Чивтелић, адвокат из Београда, Кирсулина 14, против туженог G.F.C. д.о.о. д.о.о. Београд, Генерала Лешјанина 2/2, чији је пуномоћник Ања Станивук, адвокат из Београда, Проте Матеје 24/3, ради утврђења повреде ауторског права и накнаде штете, одлучујући о жалби туженог изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду П4 184/19 од 20.10.2022. године, у седници већа одржаној дана 1.3.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Београду П4 184/19 од 20.10.2022. године, у првом, другом, четвртном и шестом ставу изреке.

ПРЕИНАЧАВА СЕ решење о трошковима поступка садржано у делу осмог става изреке пресуде Вишег суда у Београду П4 184/19 од 20.10.2022. године, тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужени G.F.C. д.о.о. Београд, да тужиоцу АА из ... на име трошкова првостепеног поступка исплати износ од 107.601,38 динара са законском затезном каматом од извршности одлуке до исплате, у року од 15 дана од пријема ове пресуде.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П4 184/19 од 20.10.2022. године, првим ставом изреке утврђено је да је тужени повредио ауторска права тужиоца, тако што је у године у магазину “Српска економија” неовлашћено јавно саопштио ауторско дело, јавно саопштио дело без назначења имена или псеудонима тужиоца као аутора и јавно саопштио ауторско дело у непотпуној и измењеној форми – фотографију “...”, чиме је тужиоцу нанео имовинску и неимовинску штету. Другим ставом изреке обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде имовинске штете због повреде ауторског права исплати износ од 18.767,28 динара са законском затезном каматом од дана пресуђења 20.10.2022. године до исплате. Трећим ставом изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев у делу преко досуђеног за накнаду имовинске штете до

траженог износа од 23.600,00 динара са законском затезном каматом од 1.7.2019. године, до исплате, као и у делу за законску затезну камату на досуђени износ од 18.767,28 динара за период од 1.7.2019. до 20.10.2022. године. Четвртим ставом изреке обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде неимовинске штете због повреде моралних права аутора јавним саопштавањем ауторског дела тужиоца без назначења имена или псеудонима аутора исплати износ од 30.000,00 динара са законском затезном каматом од дана пресуђења 20.10.2022. године до исплате, а петим ставом изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев у делу преко досуђеног за износ од још 20.000,00 динара са траженом законском затезном каматом. Шестим ставом изреке обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде неимовинске штете због повреде моралних права аутора јавним саопштавањем ауторског дела тужиоца у непотпуној и измењеној форми исплати износ од 30.000,00 динара са законском затезном каматом од дана пресуђења 20.10.2022. године до исплате, а седмим ставом изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев у делу преко досуђеног за износ од још 70.000,00 динара са траженом законском затезном каматом. Осмим ставом изреке обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове поступка у износу од 116.622,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате, док је одбијен као неоснован захтев за исплату законске затезне камате на досуђене трошкове поступка за период од пресуђења до испуњености услова за извршење.

Благовремено изјављеном жалбом тужени је побијао првостепену пресуду из свих разлога прописаних чланом 373 став 1 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС”, бр. 72/11...18/20), како из садржине жалбе произлази у првом, другом, четвртм и шестом ставу изреке, као и решење о трошковима поступка у усвајујућем делу садржано у осмом ставу изреке.

Испитујући правилност првостепене пресуде у побијаном делу, сагласно овлашћењима предвиђеним чланом 386 Закона о парничном поступку, Апелациони суд је оценио да је жалба туженог делимично основана.

Током првостепеног поступка нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку на које другостепени суд пази по службеној дужности, а изрека првостепене пресуде у потврђујућем делу је јасна и у њеном образложењу су дати потпуни разлози о битним чињеницама, који су сагласни са изведеим доказима, тако да се она неосновано побија како из садржине жалбе произлази и указивањем на битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 Закона о парничном поступку.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је аутор фотографије “...” на којој се види истоимена ..., која држи фотоапарат у рукама и фотографише, а фотографија је настала дана ... године, употребом апарата “Canon EOS 6 D”, док су ... и тужилац шетали ... и фотографисали, па је тужилац одлучио да направи низ њених портрета својим фотоапаратом. Тужилац се бави фотографијом већ 15 година и од тога живи последњих десет година, учествовао је на преко 30 групних изложби, имао је пет самосталних изложби фотографија, радио је и за четири амбасаде, за компаније “Lenovo”, “Cannon”, “Nordeus”, бави се и уметничком фотографијом, освајао је бројне међународне награде, учествовао је и на фото олимпијади, па је у укупном пласману

победио, а на такмичењу ... године, уврштен је у 35 најбољих уличних фотографа и уз то најбоље фотограф ... у конкуренцији од 110.000 фотографа из целог света. Тужени је издавач часописа “Српска економија” и у ... године саопштио је ауторско дело тужиоца – фотографију “Портрет ...” без имена или псеудонима тужиоца као аутора, у непотпуној и измењеној форми - исечена је са горње стране незнатно, а са доње стране видљиво и преношењем у већем формату изгубила је на оштрини, што за последицу има губитак квалитета фотографије. Тужилац није дао одобрење туженом да саопшти предметну фотографију, већ је дао дозволу ... да исту саопшти на свом профилу на “шатерстоку” и на свом "инстаграм" профилу, при чему истој није пренео никаква права на фотографији. Тужиоца је саопштавање предметне фотографије од стране туженог без назначења имена или псеудонима аутора и у непотпуној и измењеној форми непријатно изненадило и изазвало негативне емоције.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је у складу са чланом 2 став 1 и став 2 тачка 9, чланом 9 став 1, 3 и 4, чланом 15, чланом 16 став 1, чланом 17, чланом 19, чланом 30, чланом 204 и чланом 205 Закона о ауторском и сродним правима, разматрајући прво приговор недостатка активне легитимације истакнут од стране туженог, оценио да је исти неоснован, јер из изведених доказа – увида у оригинални дигитални фајл предметне фотографије у пуном кадру и пуној резолуцији, исказа тужиоца и исказа сведока ББ произлази да је тужилац аутор предметне фотографије. Такође је, оценио да је неоснован приговор недостатка пасивне легитимације, јер је тужени издавач часописа у коме је предметна фотографија јавно саопштена у.... године, што међу странакама није било спорно. Након тога, оценио је да је тужени без сагласности тужиоца - аутора јавно саопштио ауторско дело без означања имена, односно псеудонима тужиоца, у непотпуној и измењеној форми - фотографију “Портрет ...”, те је тужени тиме повредио имовинска и морална права тужиоца као аутора, због чега је дужан да истом накнади причињену имовинску и неимовинску штету.

Одлучујући о висини накнаде имовинске штете због неовлашћеног јавног саопштавања предметне фотографије, првостепени суд је у складу са чланом 189 Закона о облигационим односима у вези са чланом 232 Закона о парничном поступку тужиоцу досудио накнаду имовинске штете, чију висину је утврдио на основу Тарифника минималних накнада на име коришћења фотографија УЛУПУДС 2017/18. (који је важио у време настанка повреде ауторског права тужиоца), који предвиђа накнаду од 160,00 евра за објаву фотографије у магазину - по објави, при чему је првостепени суд узео за релевантан најмањи предвиђени тираж (мањи од 1000), пошто тужилац није доказао да је тираж наведеног часописа био већи од 1000 до 5000. Како је према званичном средњем курсу Народне банке Србије на дан пресуђења 20.10.2022. године, средњи курс динара за 1 евро износио 117,2955 динара, то износ од 160,00 евра у динараској противвредности износи 18.767,28 динара, па је тужиоцу тај износ досудио на име накнаде имовинске штете, с обзиром да Тарифник УЛУПУДС представља стандард за одређивање накнада за употребу дела које је коришћено супротно одредбама закона и једини званични преглед накнада издат од стране струковног удружења и представља смернице у одмеравању ауторских накнада. На досуђени износ накнаде имовинске штете првостепени суд је тужиоцу у складу са чланом 189 и 277 Закона о облигационим односима досудио законску затезну камату од

дана пресуђења 20.10.2022. године, када је висина накнаде и утврђен, па до исплате, а одбио је као неоснован тужбени захтев у делу преко досуђеног до траженог износа од 23.600,00 динара са законском затезном каматом почев од 1.7.2019. године до исплате, као и у делу за законску затезну камату на досуђени износ од 18.767,28 динара за период од 1.7.2019. године до 20.10.2022. године, имајући у виду да је висина накнаде материјалне штете утврђена на дан пресуђења. Првостепени суд је оценио да је тужени јавно саопштио ауторско дело тужиоца - предметну фотографију, а да није назначио тужиоца као аутора спорне фотографије и да је исту саопштио у непотпуној и измењеној форми на означени начин, чиме је повредио морална ауторска права тужиоца – право на назначење имена и право на заштиту интегритета дела, те је закључио да тужиоцу припада право на накнаду неимовинске штете, јер се моралним правима аутора штити лични однос аутора према делу, па је водећи рачуна о значају повређеног добра и циљу коме служи накнада, али и о томе да се накнадом не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом, тужиоцу досудио на име накнаде неимовинске штете настале повредом права на назначење имена и повредом права на заштиту интегритета дела (саопштавањем предметне фотографије у непотпуној и измењеној форми) износе од по 30.000,00 динара са законском затезном каматом у складу са чланом 277 Закона о облигационим односима почев од дана пресуђења 20.10.2022. године до исплате, док је у преосталом делу преко досуђеног а до тражених износа са траженом законском затезном каматом одбио као неоснован тужбени захтев.

По оцени Апелационог суда, првостепени суд је на правилно и потпуно утврђено чињенично стање правилно применио материјално право, дајући за своју одлуку у потврђујућем делу разлоге које у целости прихвата Апелациони суд и сходно члану 396 став 2 Закона о парничном поступку на исте упућује.

Ауторско дело је творевина личних ауторових интелектуалних напора конкретизованих кроз одређену форму. Сама идеја не ужива ауторску - правну заштиту, тек материјализацијом дела у одређеној форми аутор стиче пуну ауторску правну заштиту. Утврђење да ли је нека људска творевина резултат духовног рада, знања, даровитости и оригиналности и као таква ауторско дело, или није представља чињенично питање које се утврђује одговарајућим доказним средствима.

Одредбом члана 2 став 1 и став 2 тачка 6 и 9 Закона о ауторском и сродним правима прописано је да је ауторско дело оригинална духовна творевина аутора, изражена у одређеној форми, без обзира на њену уметничку, научну или другу вредност, његову намену, величину, садржину или начин испољавања, те да се ауторском делом сматрају и фотографије, тако да закон штити свако, па и обично фотографско дело, укључујући и аматерска дела.

Неосновано се жалбом указује на погрешну примену материјалног права код оцене приговора недостатка активне легитимације – ауторства тужиоца, као и пасивне легитимације на страни туженог.

Одредбом члана 9 став 1 Закона о ауторском и сродним правима прописано је да је аутор физичко лице које је створило ауторско дело. Ставом 2 истог члана прописано

је да се аутором сматра лице чије су име, псеудоним или знак назначени на примерцима дела или наведени приликом објављивања дела, док се не докаже друкчије. Ставом 3 истог члана прописано је да је аутор дела носилац ауторског права.

Одредбом члана 207 став 1 Закона о ауторском и сродним правима прописано је да независно од одредбе члана 9 став 2 овог закона, ако је име тужиоца назначено на примерку или другом облику материјализације ауторског дела, он ће се сматрати носиоцем ауторског права на том делу, док се не докаже друкчије.

Према одредби члана 7 Закона о парничном поступку странке су дужне да изнесу све чињенице на којима заснивају своје захтеве и да предложе доказе којима се утврђују те чињенице, а чињенице од којих зависи одлука о основаности захтева суд утврђује искључиво на основу предложених и изведених доказа. Исту обавезу странака прописује и одредба члана 228 Закона о парничном поступку, па странка која тврди да има неко право, сноси терет доказивања чињенице која је битна за настанак или остваривање права.

Тужилац је за своје тврдње да је аутор предметне фотографије исту приложио уз тужбу, а као доказ свог ауторства доставио је и видео запис отварања оригиналног дигиталног фајла у пуном кадру и пуној резолуцији у који је првостепени суд извршио увид, па је на основу изведених доказа током првостепеног поступка правилно закључио да је предметна фотографија ауторско дело тужиоца. Законску претпоставку да је аутор физичко лице, које је створала ауторско дело, предвиђену чланом 9 став 1 и 2 у вези са чланом 207 став 1 Закона о ауторском и сродним правима тужени током првостепеног поступка није оборио.

Правилно је првостепени суд закључио да је тужени пасивно легитимисан, јер је тужени издавач часописа у коме је предметна фотографија јавно саопштена у ... године, што међу странакама није било спорно.

Неосновани су жалбени наводи о погрешној оцени изведених доказа указивањем да је ББ (чији лик се налази на предметној фотографији) дала туженом сагласност да саопшти предметну фотографију, јер првостепени суд на основу правилне оцене доказа у складу са чланом 8 Закона о парничном поступку, правилно закључио да је предметна фотографија ауторско дело тужиоца и да је он ББ дао дозволу да предметну фотографију користи на свом "шатерсток" и "инстаграм" профили, а да истој није пренео никаква ауторска права, па њена евентуална сагласност не би била од утицаја.

Без утицаја је жалбено указивање да тужени није могао сазнати да је тужилац аутор предметне фотографије, а да је иста веома често коришћена на платформама и друштвеним мрежама од стране ББ без означавања аутора и иста се налази на многим местима на интернету без означавања аутора фотографије, јер у таквој ситуацији тужени није могао ни саопштити предметну фотографију.

Одредбом члана 15 Закона о ауторском и сродним правима прописано је са аутор има искључиво право да његово име, псеудоним или знак буду назначени на свком примерку дела односно наведени приликом сваког јавног саопштавања дела, изузев ако

је то, с обзиром на конкретан облик јавног саопштавања дела, технички немогуће и нецисходно.

Неосновано се жалбом оспорава оцена доказа – указивањем да тужилац није доказао да је претрпео нематеријалну штету у виду душевних болова и узрочну везу између повреде његових моралних ауторских права и повреде права личности, те да исказ тужиоца није довољан доказ да се истом досуди накнада нематеријалне штете. С обзиром да су морална права аутора заштићена Законом о ауторском и сродним правима и то одредбама члана 14 -18 и постоји законска претпоставка да аутор трпи имовинску и неимовинску штету у сваком случају када су му та права повређена, без обзира да ли је због повреде моралних права трпео и душевне болове или не, а у конкретном случају тужилац се нелагодно осећао због тога што је предметна фотографија саопштена од стране туженог без његове сагласности, без означања имена или псеудонима тужиоца као аутора и у непотпуној и измењеној форми, па је правилно првостепени суд закључио да је тужилац као аутор, због свог личног односа према делу, претрпео душевне болове због повреде моралних права аутора, која оправдавају досуђивање накнаде у смислу одредбе члана 200 Закона о облигационим односима, а нижи износ би био у супротности са чланом 200 став 2 Закона о облигационим односима и не би се постигао циљ новчане накнаде нити би се тужиоцу пружила сатисфакција.

Апелациони суд је ценио и остале жалбене наводе, али их посебно не образлаже, јер су без утицаја на могућност другачијег пресуђења.

На основу изложеног, применом члана 390 у вези са чланом 387 став 1 тачка 2 Закона о парничном поступку, одлучено је као у првом ставу изреке ове пресуде.

Међутим, основано се жалбом туженог указује на погрешну примену материјалног права приликом одлучивања о трошковима парничног поступка одлуком садржаном у делу осмог става изреке побијане пресуде.

Одредбом члана 154 став 1 Закона о парничном поступку прописано је да ће суд приликом одлучивања који ће се трошкови накнадити странци узети у обзир само они трошкови који су били потребни ради вођења парнице. О томе који су трошкови били потребни, као и висини трошкова, одлучује суд ценећи све околности. Одредбом члана 163 став 1 Закона о парничном поступку прописано је да о накнади трошкова одлучује суд на одређени захтев странке, а ставом 2 истог члана прописано је да је странка дужна да у захтеву определи врсту и износ трошкова за које тражи накнаду.

Тужиоцу заступаном од стране пуномоћника из реда адвоката сходно члановима 153, 154 и 163 Закона о парничном поступку, сразмерно успеху у спору припадају трошкови за састав тужбе и једног образложеног поднеска у износу од 9.000,00 динара, за заступање на седам одржаних рочишта по 10.500,00 динара и приступ на једно неодржано рочиште од 6.000,00 динара, као и судске таксе на тужбу и првостепену одлуку у износу од по 5.050,69 динара што укупно износи 107.601,38 динара, а са законском затезном каматом од извршности одлуке до исплате у смислу одредбе члана 277 став 1 и 324 Закона о облигационим односима. Тужиоцу не припадају трошкови у

висини судске таксе за тужбу од 13.272,00 динара, с обзиром да је Таксеном тарифом за парнични и извршни поступак у делу поднесци – Тарифни броју 1 став 1 тачка 3 прописано да се за тужбу поднету пред судом опште надлежности такса се плаћа према вредности предмета спора, а за износ преко 10.000,00 динара до 100.000,00 динара вредности она износи 1.900,00 динара увећано за 4% од вредности предмета спора. Како у конкретном случају тужилац успео са износом од 78.767,28 динара, од тог износа 4% је 3.150,69 динара, тако да таксе за тужбу и такса за првостепену одлуку износе по 5.050,69 динара.

На основу изнетог, применом члана 401 тачка 3 Закона о парничном поступку одлучено је као у другом ставу изреке.

Председник већа-судија
Сања Агатоновић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић